

Số: 190 /BKHCN-KHTC

Hà Nội, ngày 19 tháng 01 năm 2024

V/v trả lời kiến nghị của cử tri trước
kỳ họp thứ 6, Quốc hội Khóa 15

Kính gửi: Đoàn Đại biểu Quốc hội Thành phố Đà Nẵng

Trước Kỳ họp thứ 6, Quốc hội khóa XV, Bộ Khoa học và Công nghệ nhận được Công văn số 9424/VPCP-QHĐP ngày 30/11/2023 của Văn phòng Chính phủ về việc giải quyết kiến nghị của cử tri thành phố Đà Nẵng. Bộ Khoa học và Công nghệ (KH&CN) xin trả lời như sau:

Nội dung kiến nghị:

Cử tri cho rằng, có 03 trụ cột liên quan đến việc phát triển khoa học và công nghệ (KH&CN) là vốn đầu tư, chế độ tài chính và việc đãi ngộ cho lực lượng làm KH&CN. Thứ nhất, về đầu tư trong nghị quyết của Đảng và Nhà nước đã có chủ trương bảo đảm mức đầu tư từ ngân sách nhà nước cho KH&CN không dưới 2% tổng chi ngân sách nhà nước hàng năm nhưng trên thực tế không năm nào đạt tỷ lệ nói trên thậm chí năm vừa qua chỉ đạt 0,82%; Thứ hai, về tài chính thì khó khăn trong giải ngân, thậm chí bây giờ lại có ý định hủy bỏ các quỹ, kể cả quỹ phát triển KH&CN ở trung ương và các tỉnh; Thứ ba, về chính sách đãi ngộ các nhà khoa học kể cả đầu ngành, mặc dù có thông tư liên tịch quy định về vấn đề này nhưng không thực hiện. Do đó, cử tri kiến nghị cần thực hiện nghiêm túc, đầy đủ các chính sách đối với KH&CN, kể cả tài chính và con người đã được xây dựng và ban hành rất công phu trong thời gian qua. Đồng thời, nghiên cứu trình ban hành luật Hội nghề nghiệp để các nhà khoa học có công nghệ và điều kiện tham gia tích cực, tâm huyết hơn. Ngoài ra, xem xét cho phép viên chức (không phải công chức) có điều kiện tham gia thành lập doanh nghiệp KH&CN.

Trả lời:

Về mức đầu tư cho khoa học và công nghệ theo các quy định trong nghị quyết của Đảng và Nhà nước:

Nghị quyết số 20-NQ/TW ngày 01/11/2012 của Ban chấp hành Trung ương Hội nghị lần thứ sáu Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa XI về phát triển khoa học và công nghệ phục vụ sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa (XHHCN) và hội nhập quốc tế, đã đề ra nhiệm vụ, giải pháp: "Nâng tổng đầu tư xã hội cho khoa học và công nghệ đạt 1,5% GDP vào năm 2015, trên 2% GDP vào năm 2020 và khoảng 3%

GDP vào năm 2030. Tăng đầu tư của Nhà nước cho khoa học và công nghệ bảo đảm tối thiểu 2% tổng chi ngân sách nhà nước hằng năm”. Chiến lược phát triển khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo đến năm 2030 được ban hành tại Quyết định số 569/QĐ-TTg ngày 11/5/2022 của Thủ tướng Chính phủ, xác định mục tiêu: “Đến năm 2025, đầu tư cho khoa học và công nghệ đạt 1,2% - 1,5% GDP, trong đó tổng chi quốc gia cho nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ đạt 0,8% - 1% GDP và đóng góp của xã hội cho nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ chiếm 60% - 65%. Đến năm 2030, đầu tư cho khoa học và công nghệ đạt 1,5% - 2% GDP, trong đó tổng chi quốc gia cho nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ đạt 1% - 1,2% GDP và đóng góp của xã hội cho nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ chiếm 65% - 70%”. Luật Khoa học và Công nghệ số 29/2013/QH13 ngày 18/06/2013 của Quốc hội, quy định: “Nhà nước đảm bảo chi cho khoa học và công nghệ từ 2% trở lên trong tổng chi ngân sách nhà nước hằng năm và tăng dần theo yêu cầu phát triển của sự nghiệp khoa học và công nghệ”.

Thực tế, trong những năm qua Đảng và Nhà nước luôn chú trọng đầu tư cho KH&CN. Mặc dù, theo thông tin từ Bộ Tài chính¹ thì chưa có cơ sở tổng hợp kinh phí từ NSNN bố trí cho KH&CN hàng năm và xác định tỷ lệ thực tế % tổng chi NSNN cho KH&CN so với tổng chi NSNN theo quy định 2% của Nghị quyết số 20-NQ/TW và Luật KH&CN. Tuy nhiên, trong bối cảnh cân đối chi NSNN còn khó khăn, chi thường xuyên cho hoạt động KH&CN vẫn được Quốc hội thông qua trung bình trong giai đoạn 2016-2020 vào khoảng 0,79% tổng chi NSNN.

Năm 2021, tổng chi NSNN cho KH&CN (chưa bao gồm chi đầu tư phát triển, chi từ nguồn dự phòng) đạt 10.838 tỷ đồng (0,86% tổng chi NSNN), năm 2022 đạt 12.331 tỷ đồng (0,99% tổng chi NSNN) và năm 2023 đạt 12.091 tỷ đồng (0,8% tổng chi NSNN). Như vậy, về số tuyệt đối đã có sự gia tăng đầu tư đáng kể cho KH&CN 3 năm vừa qua.

Về cơ chế quản lý, đơn giản hóa thủ tục thanh quyết toán kinh phí nghiên cứu khoa học, mở rộng cơ chế giao khoán sản phẩm của nhiệm vụ KH&CN sử dụng NSNN:

Trong năm 2022, Bộ Khoa học và Công nghệ (Bộ KH&CN) đã đề xuất và phối hợp chặt chẽ với Bộ Tài chính xây dựng nội dung sửa đổi, thay thế các quy định về các định mức lập dự toán, quản lý và cơ chế khoán chi, thanh quyết toán kinh phí nhiệm vụ KH&CN sử dụng NSNN tại các Thông tư liên tịch số 55/2015/TTLT-BTC-BKHCN ngày 22/4/2015 và Thông tư liên tịch số 27/2015/TTLT-BKHCN-BTC ngày 30/12/2015.

¹ Công văn số 4721/BTC-HCSN ngày 26/5/2022 báo cáo chuyên đề “Việc thực hiện chính sách, pháp luật về phân bổ, sử dụng ngân sách nhà nước cho nhiệm vụ KH&CN giai đoạn 2016-2020

Ngày 10/01/2023, Bộ Tài chính đã ban hành Thông tư số 03/2023/TT-BTC quy định lập dự toán, quản lý sử dụng và quyết toán kinh phí NSNN thực hiện nhiệm vụ KH&CN. Ngày 08/5/2023, Bộ KH&CN đã ban hành Thông tư số 02/2023/TT-BKHCN hướng dẫn một số nội dung chuyên môn phục vụ công tác xây dựng dự toán thực hiện nhiệm vụ KH&CN có sử dụng ngân sách nhà nước. Hai thông tư trên đã sửa đổi, thay thế toàn diện các quy định về xây dựng, phân bổ dự toán, quyết toán kinh phí quản lý nhiệm vụ KH&CN sử dụng NSNN của Thông tư liên tịch số 55/2015/TTLT-BTC-BKHCN ngày 22/4/2025 của Bộ Tài chính - Bộ KH&CN theo hướng đơn giản và cụ thể hóa các quy định, định mức lập dự toán và quản lý nhiệm vụ KH&CN, từ đó đặt tiền đề cho việc đổi mới cơ chế thanh quyết toán và giao khoán kinh phí nhiệm vụ KH&CN.

Đối với nội dung đổi mới cơ chế quản lý, đơn giản hóa thủ tục thanh quyết toán kinh phí nghiên cứu khoa học, mở rộng cơ chế giao khoán sản phẩm của nhiệm vụ KH&CN, Bộ KH&CN đã có những đề xuất sửa đổi quy định hiện hành ở cấp Thông tư gửi Bộ Tài chính. Tuy nhiên, qua quá trình rà soát, những vướng mắc đối với cơ chế thanh quyết toán và khoán chi nhiệm vụ KH&CN sử dụng NSNN cần được nghiên cứu, xem xét kỹ lưỡng để sửa đổi toàn diện, đồng bộ từ trên xuống, đặc biệt từ các văn bản cao hơn cấp Thông tư (Luật Khoa học và Công nghệ, Luật Ngân sách nhà nước, Luật Đấu thầu, Nghị định số 95/2014/NĐ-CP ngày 17/10/2014 của Chính phủ quy định về đầu tư và cơ chế tài chính đối với hoạt động KH&CN (Nghị định số 95/2014/NĐ-CP), Nghị định số 70/2018/NĐ-CP ngày 15/5/2018 của Chính phủ quy định việc quản lý, sử dụng tài sản được hình thành thông qua việc triển khai thực hiện các nhiệm vụ KH&CN sử dụng vốn nhà nước (Nghị định số 70/2018/NĐ-CP)...). Trước mắt, Bộ KH&CN đang phối hợp với các Bộ ngành, đơn vị liên quan triển khai việc sửa đổi Nghị định số 95/2014/NĐ-CP, trong đó có nghiên cứu xây dựng nội dung sửa đổi quy định hiện hành về cơ chế khoán chi thực hiện nhiệm vụ KH&CN sử dụng NSNN; đồng thời tích cực tham gia xây dựng, góp ý những nội dung liên quan trong các văn bản do Bộ ngành, đơn vị khác chủ trì xây dựng, sửa đổi (Luật Đấu thầu, Nghị định số 70/2018/NĐ-CP,...).

Đối với Quỹ phát triển khoa học và công nghệ của Bộ, cơ quan ngang Bộ, cơ quan thuộc Chính phủ, tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương (Quỹ), theo quy định tại khoản 19 Điều 4 của Luật NSNN “19. Quỹ tài chính nhà nước ngoài ngân sách là quỹ do cơ quan có thẩm quyền quyết định thành lập, hoạt động độc lập với ngân sách nhà nước, nguồn thu, nhiệm vụ chi của quỹ để thực hiện các nhiệm vụ theo quy định của pháp luật” và tại khoản 11 Điều 8 của Luật NSNN “1. Ngân sách nhà nước không hỗ trợ kinh phí hoạt động cho các quỹ tài chính nhà nước ngoài ngân sách. Trường hợp được ngân sách nhà nước hỗ trợ vốn điều lệ theo quy định của pháp luật thì phải phù hợp với khả năng của ngân sách nhà nước và

chi thực hiện khi đáp ứng đủ các điều kiện sau: được thành lập và hoạt động theo đúng quy định của pháp luật; có khả năng tài chính độc lập; có nguồn thu, nhiệm vụ chi không trùng với nguồn thu, nhiệm vụ chi của ngân sách nhà nước". Do đó, Bộ KH&CN đang nghiên cứu và đề xuất sửa đổi, bổ sung các quy định của Nghị định số 95/2014/NĐ-CP có liên quan đến Quỹ để phù hợp với các quy định pháp luật về NSNN.

Về chính sách đãi ngộ các nhà khoa học kể cả đầu ngành:

Sau khi Luật Khoa học và Công nghệ năm 2013 có hiệu lực, Bộ KH&CN đã tham mưu cho Chính phủ ban hành và ban hành theo thẩm quyền một số Nghị định, Thông tư quy định và hướng dẫn thực hiện chính sách ưu đãi, trọng dụng, thu hút đối với cá nhân hoạt động KH&CN nói chung, tài năng trong lĩnh vực KH&CN nói riêng (nhà khoa học đầu ngành, nhà khoa học trẻ tài năng). Một số chính sách sau khi ban hành đã được thực hiện, đã phát huy vai trò động viên, khích lệ nhân lực của ngành KH&CN. Tuy nhiên, bên cạnh kết quả đạt được, việc thực hiện một số chính sách còn hạn chế, trong đó có việc thực hiện chính sách ưu đãi đối với nhà khoa học đầu ngành.

Trên cơ sở đánh giá kết quả thực hiện, nhất là những khó khăn, vướng mắc, Bộ KH&CN đã tiếp tục nghiên cứu, trình Chính phủ ban hành Nghị định số 27/2020/NĐ-CP ngày 01/3/2020 sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 40/2014/NĐ-CP ngày 12/5/2014 và Nghị định số 87/2014/NĐ-CP ngày 22/9/2014. Theo đó, đã sửa đổi, bổ sung chính sách trọng dụng đặc biệt đối với nhà khoa học đầu ngành. Để triển khai thực hiện các quy định mới của Nghị định số 27/2020/NĐ-CP, Bộ đã phối hợp với các Bộ, ngành, địa phương ban hành Thông tư số 05/2023/TT-BKH&CN ngày 22/5/2023 quy định chi tiết một số nội dung về thu hút, sử dụng và trọng dụng cá nhân hoạt động khoa học và công nghệ. Theo quy định hiện hành, việc thực hiện chính sách trọng dụng đối với nhà khoa học đầu ngành được thực hiện trên cơ sở đề xuất từ các đơn vị cơ sở, các cơ quan chủ quản, do vậy rất cần đến vai trò, trách nhiệm chủ động của các Bộ, ngành, địa phương và các tổ chức KH&CN nơi nhà khoa học đang công tác. Trong thời gian tới, Bộ KH&CN sẽ phối hợp với các Bộ, ngành, địa phương để tổ chức triển khai thực hiện bảo đảm hiệu quả chính sách trọng dụng đối với nhà khoa học đầu ngành.

Về việc xem xét cho phép viên chức (không phải công chức) có điều kiện tham gia thành lập doanh nghiệp KH&CN

Theo pháp luật về KH&CN, các tổ chức KH&CN được thành lập doanh nghiệp KH&CN để thúc đẩy thương mại hóa kết quả nghiên cứu, tuy nhiên pháp luật về viên chức chưa có quy định cho phép viên chức được thành lập doanh nghiệp KH&CN. Vì vậy, với kiến nghị nêu trên, Bộ KH&CN đã có ý

kiến đề nghị Bộ Nội vụ tổng hợp đề xuất khi sửa đổi, bổ sung Luật Viên chức trong thời gian tới.

Trên đây là ý kiến trả lời của Bộ KH&CN đối với ý kiến của cử tri thành phố Đà Nẵng. Bộ KH&CN xin chân thành cảm ơn sự quan tâm của cử tri và mong tiếp tục nhận được sự ủng hộ của cử tri thành phố Đà Nẵng đối với sự nghiệp phát triển khoa học và công nghệ nước nhà trong thời gian tới ./

Nơi nhận:

- Như trên;
- Ban Dân nguyện;
- Văn phòng Chính phủ;
- TTCNTT (để đăng tải cổng TTĐT);
- Vụ TCCB, VP Bộ (để biết);
- Lưu: VT, Vụ KH&CN.

BỘ TRƯỞNG

Huỳnh Thành Đạt

BỘ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ